

Illés munkája – bűnbánat, megújulás és helyreállítás

***„Íme, elküldöm nektek Illés prófétát, mielőtt
eljön az Úr nagy és félelmetes napja. Ő
visszafordítja az apák szívét a gyermekekhez, és
a gyermekek szívét az apákhoz, hogy ne jöjjenek
és átokkal sújtsam a földet.”
Malakiás 4:5,6***

A „nagy és rettenetes nap” kifejezést a Biblia arra az időre használja, amikor Isten már nem engedi, hogy az emberiség önző és bűnös életmódját folytassa, anélkül, hogy ő megakadályozná. A próféták ezt az időszakot „az Úr bosszújának napjaként” és „felhők és sűrű sötétség napjaként” is emlegetik. (Ézsaiás 34:8; Jóel 2:2). Jézus, Dániel 12:1-ből idézve, ezt „nagy nyomorúság” idejeként írja le. Máté 24:21,22

Ennek a „nagy és rettenetes Úr napjának” prototípusa az izraeli nemzetre zúdult a nemzeti elutasításukat követő pusztító csapások formájában, amelyet Jézus, a Messiás okozott. Miután Malakiás, az Ószövetség utolsó prófétája átadta üzenetét a zsidó népnek, több száz évig semmi nem utalt arra, hogy Isten különös figyelmet fordítana a nép

engedetlenségére; egészen Keresztelő János, majd őt követő Jézus megjelenéséig.

E két Isten szolgájának szolgálata révén Izráel bűnbánatra és megújulásra lett hívva, de a hívásnak csak kevesen adtak eleget (János 1:6-12). Keresztelő János megjövendölte, hogy ha nem válaszolnak a bűnbánatra való felhívásra és nem fogadják el a Messiást, akkor szörnyű csapás fogja sújtani a nemzetet.

Különösen az írástudókhoz, farizeusokhoz és szaduceusokhoz szólva János így mondta: „Viperák fajzatai! Ki figyelmeztetett titeket, hogy meneküljete az eljövendő harag elől? Teremjete bűnbánattal összhangban álló gyümölcsöt. És ne gondoljátok, hogy azt mondhatjátok magatoknak: »Ábrahám a mi atyánk.« Mondom nektek, hogy ezekből a kövekből Isten Ábrahámnak gyermekeket tud emelni. A fejsze már a fák gyökeréhez van téve, és minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzbe vetetik. Én vízzel keresztelek titeket a bűnbánatra. De utánam jön egy nálam hatalmasabb, akinek a szandálját hordani sem vagyok méltó. Ő Szentlélekkel és tűzzel keresztelek titeket.” Máté 3:7-11

Így van prófétai módon leírva az „Úr nagy és félelmetes napja”, ahogyan azt Izrael élte át 70-73-ban. Ez a nemzetre úgy jött, mint Isten haragjának

30 A hajnal

megnyilvánulása a nép bűnei és bálványimádása miatt, amelyekből nem térték meg, még akkor sem, amikor teljes és végső lehetőséget kaptak rá. Isten így megnyilvánuló bosszúja a nemzet pusztulásához és a zsidó nép szétszóródásához vezetett az egész világon, ami közel kétezer évig tartott.

Izraelre lesújtó bajok napja azonban eltörpül az evangéliumi korszak végére megjövendőlt nagyobb nyomorúsághoz képest – egy „olyan nyomorúság ideje, amilyen még nem volt, mióta nemzetek vannak”, amely az egész világra lesújt. (Dániel 12:1). Általánosabban fogalmazva, Isten bosszújának ez a nagyobb megnyilvánulása a nemzetek, a politikai és vallási vezetők, valamint a társadalom általános féktelen önzésének tudható be. Ezek nem éltek a Bibliában lefektetett igazságos elvek szerint, és nem tartották be Jézus tanításait és példáját, aki a szeretet törvényét hirdette és élte. Máté 22:37-40; János 13:34,35

Sokkal inkább sok ember és vezetőik háborúkat, forradalmakat és mindenféle fegyveres konfliktust szítottak és vettek részt bennük. A legtöbbjük inkább bálványait imádta, mint Istent. Valóban, sok évszázadon át úgy tűnt, mintha Isten nem is törődne velük. Végül azonban eljött az idő, hogy cselekedjen, beavatkozzon az emberi ügyekbe, és ennek eredménye a „bajok ideje”, az „Úr nagy és rettenetes napja”.

Szövegünk kijelenti, hogy az „Úr napja” eljövedele előtt Illés prófétát küldik, hogy megkíséreljen egy reformációt. Minden jámbor izraelita várt az ígért Messiás eljövetelére és az isteni kormányzásra, amelyet a próféták előre meghirdettek, hogy ő fog létrehozni a földön. De itt látszólag volt egy másik fontos személyiség, egy „próféta”, akinek szintén el kellett jönnie, és hatalmas reformmunkát kellett véghezvinnie az „Úr nagy és félelmetes napja” előtt.

Az izraeliták megértése szerint volt még egy személyiség, akit Mózes írásaiban ígértek meg. A Mózes második könyve 18:15-18-ban Mózes isteni ihletés alatt egy „prófétáról” beszél, „aki hozzám hasonló”, aki megadja a népnek azt, amit Hórebben kívántak, vagyis hogy Isten „hangja” véget érjen velük szemben, hogy élhessenek. Az izraeliták ezt a nagy személyiséget „az a próféta” néven emlegették.

Így amikor Keresztelő János megkezdte szolgálatát, a zsidók papokat és lévitákat küldtek hozzá, hogy kikérdezzék, ki is ő valójában. János () tagadta, hogy ő lenne a „Krisztus”, a Messiás. Ekkor a küldöttek megkérdezték: „Te vagy Illés?” – vagyis Illés –, Malakiás próféciájára gondolva. János egyértelmű válasza erre a kérdésre az volt: „Nem vagyok.” Akkor a küldöttek megkérdezték: „Te vagy az a próféta? És ő azt válaszolta: Nem.” János 1:19-21

Azonban ami azt illeti, hogy Keresztelő János az előre megmondott Illés volt-e, a papoknak és a lévitáknak adott nemleges válasza nem rendezte teljesen a kérdést. Az angyal, aki megjövendölte János születését, azt mondta: „Sok izráeli gyermeket fog az Úrhoz, az ő Istenükhöz téríteni. És ő fog előtte járni [Jézus, az Isten fia előtt] Illés [görögül Illés] szellemében és erejében, hogy az atyák szívét a gyermekek felé fordítsa, és a engedetleneket az igazak bölcsességéhez, hogy elkészítse az Úrnak kész népet.” Lukács 1:16,17

Ez a prófécia nem azonosítja egyértelműen Keresztelő János-t az előre megmondott Illés-szel. Csak annyit mond, hogy ő Illés „lelkében és erejében” fogja végezni szolgálatát. Illés próféta félelem nélkül és bátran végezte reformációs munkáját Izráelben, és ugyanebben a szellemben és erőben hívta János a népet bűnbánatra. Sok tekintetben János munkája hasonló volt Illéséhez, és bátor módszerei is teljesen megegyeztek.

Keresztelő Jánosra utalva Jézus így szólt a tömeghez: „Ha hajlandók vagytok elfogadni, amit mondok, ő az Illés, akiről a próféták mondták, hogy eljön...” (Máté 11:14). Itt is egy feltételes azonosításról van szó: „Ha hajlandók vagytok elfogadni, amit mondok.” Jézus azt akarta mondani, hogy azok számára, akiket János szolgálata elérte és megreformált, ő volt az ígért Illés. Ez arra utal,

hogy a Malakiás prófécijában leírt reformáció munkája a kulcs a prófécia megértéséhez, nem pedig egy bizonyos személy vagy személyek, akik elvégezhetik vagy vállalhatják ezt a munkát.

A „vállalják, hogy végrehajtják” kifejezést szándékosan használjuk, mert a prófécia maga is utal a kezdeti kudarc lehetőségére, és elmagyarázza, mi lenne a kudarc következménye: „nehogy eljöjjenek, és átokkal sújtsam a földet”. (Malakiás 4:6). Más szavakkal, ha a reformáció munkája, amelyet úgy írnak le, hogy a gyermekek szívét az apákhoz, az apák szívét pedig a gyermekekhez fordítja, kudarcot vall, akkor nagy átok fogja sújtanı a földet, látszólag büntetésként azoknak, akik nem hallgattak a reformátor üzenetére.

Erre példát találunk Keresztelő János és izraeli szolgálata esetében. Sokan meghallgatták a bűnbánatra való felhívását, és ezzel áldást nyertek. A nemzet többsége azonban nem így tett. Mivel nem hallgattak János üzenetére, nem voltak készek Jézust Messiásukként elfogadni, és hajlandóak és készek voltak keresztre feszíteni őt. Isten tervének megvalósulásában ez katasztrófához vezetett a nemzet számára. Alig negyven év alatt, és éppen azok részvételével, akik elutasították Jánost és Jézus keresztre feszítését követelték, bekövetkezett

a megjöendő büntetés. Ez a templomuk és Jeruzsálem városának pusztulása volt, majd később a zsidók szétszóródása a földön. Lukács 19:41-44; 23:20-23; Máté 23:27,38; 24:1,2

Folyamatos felhívás a bűnbánatra

Mivel, ahogy Jézus elmagyarázta, Keresztelő János az előre megmondott Illés volt azok számára, akik képesek voltak befogadni, és nem Illés azok számára, akik nem reagáltak az üzenetére, nyilvánvaló, hogy nem kereshetjük Malakiás prófeciájának beteljesülését egyetlen személyben és általa. Inkább az „Illés” név a prófeciában csupán szimbolikusan utal az eredeti Illés által végzett munkához hasonló munkára. Ez a megtérésre hívó reformáció munkája volt, amelyben Izrael népet felszólították, hogy térjenek vissza Istenükhöz, és ismerjék el az ő felségét a nemzetben.

Így az előre megmondott Illés-munka az lenne, hogy felszólítja a népet a bűnbánatra, a reformációra és annak elismerésére, hogy a „mennyeek országa” közel van. (Máté 3:1,2). Keresztelő János megkezdte ezt a munkát, de az semmiképpen sem ért véget vele. Máté 4:17 így szól: „Attól az időtől fogva [János szolgálata után] Jézus elkezdett prédikálni, és ezt mondani: Térjetek meg, mert közel van a mennyek országa!” Ez ugyanaz az üzenet volt, amelyet korábban János is hirdetett.

Márk 6:12-ben azt olvassuk, hogy amikor Jézus tanítványai kimentek szolgálni, „hirdették, hogy az embereknek bűnbánatot kell tartaniuk”. Miután a Szentlélek pünkösdkor leszállt az egyházra, továbbra is hirdették a bűnbánatra való felhívást. Pünkösd napján tartott prédikációjában Péter így szólt hallgatóságához: „Térjete meg, és keresztelkedjete meg!” (ApCsel 2:38). Egy későbbi beszédében azt mondta: „Térjete meg, ... és térjete át!” (ApCsel 3:19). A Mars-hegyen tartott prédikációjában Pál azt mondta, hogy most az Úr „mindenkinek mindenütt parancsolja, hogy térjen meg”. (ApCsel 17:30). Pál, amikor Agrippa királynak magyarázta szolgálataát, azt mondta, hogy „először Damaszkuszban, majd Jeruzsálemben és egész Júdeában, valamint a pogányok között is hirdette, hogy mindenkinek bűnbánatot kell tartania, és Istenhez kell fordulnia, és jó cselekedeteivel kell bizonyítania, hogy megváltozott.” ApCsel 26:20

Ezekből a szentírásokból egyértelműen kitűnik, hogy a bűnbánatra való felhívás Keresztelő János után is folytatódott, és Jézus, a tizenkét apostol, valamint követői is részt vettek benne a pünkösd utáni évszázadok során. Ez volt az előre megmondott Illés munkája. Feltámadása után Jézus megbízta a tanítványait, hogy menjenek el minden nép közé, és hirdessék az evangéliumot. (Máté 28:19; Lukács 24:46-48). Ez egyértelműen azt jelenti, hogy a

bűnbánat és a megújulás üzenete az Úr hűséges követőinek, a „kis nyájnak” (Lukács 12:32) szolgálatán keresztül folytatódott. Így az a prófécia, hogy Illés eljön az „Úr nagy és félelmetes napja” előtt, továbbra is beteljesül. Ez különösen nyilvánvalóvá vált a mai korban, mert Krisztus követői széles körben tanúskodnak arról, hogy a „mennyeek országa” közel van, és hogy áldásai hamarosan „a föld minden népére” áradni fognak. 1Mózes 12:3; 22:18; ApCsel 3:25,26; Galata 3:8

A világ még nem tért meg

Ennek ellenére az idők során, és most is, a világ általában nem hallgatott Illés bűnbánatra és megújulásra szóló üzenetére, ahogy Izrael sem hallgatott Keresztelő Jánosra. Ehelyett a világ továbbra is általában bűnös, önző életmódját folytatta, nem törődve azzal az „átokkal”, amelyet a féktelen emberi önzés elkerülhetetlenül minden nemzetre hoz. Így, ahogyan átok sújtotta Izráelt, mert nem tért meg Jézus első eljövetelekor, úgy a jelenlegi, meg nem tért világ Krisztus második eljövetelekor is szenvedés és nyomorúság gyötrelmeit éli át.

A világ még nem tért meg az evangélium által. A sötétség még mindig borítja a földet, és „sűrű sötétség a népet” (Ézsaiás 60:2). Ez azonban nem jelenti azt, hogy a világ soha nem fog megtérni, és

hogy az előre megmondott Illés munkája soha nem lesz sikeres. Isten bölcsessége előre eldöntötte, hogy az emberiségnek át kell mennie a nagy nyomorúság „átkán”, hogy felismerje: csak a jövődő Messiási királyság igazságos uralma képes megvalósítani az isteni akaratot „a földön, amint a mennyben”. (Máté 6:10). Amint most látjuk, hogy ez az elv beteljesül, és látjuk, hogy a megjövendőlt „átok” rászáll a világra, bizakodva várjuk a Messiás dicsőséges királyságának megalapítását. Az ő királysága megvilágosítja a világot, és az emberek azt mondják: „Ez a mi Istenünk, akire vártunk, ... örülünk és vigadunk az ő üdvösségében.” Ézsaiás 25:9

A királyság látomása

A Péternek, Jakabnak és Jánosnak megmutatott átváltoztatás látomásában további magyarázatot és megerősítést kapunk az Illés szimbolikájáról a próféciákban (Máté 17:1-13). Az előző fejezet utolsó versében Jézus azt mondta: „Van itt néhányan, akik nem ízlelik meg a halált, amíg meg nem látják az Emberfiát eljönni az ő országában” (Máté 16:28). (Máté 16:28). Aztán a következő versben, a Máté 17. fejezet első versében ezt olvassuk: „Hat nap múlva Jézus magával vitte Pétert és a két testvért, Jakabot és Jánost, és felvitte őket egy magas hegyre, hogy egyedül lehessenek.” Ez volt a Megdicsőülés hegye.

Amikor Jézus azt mondta, hogy néhányan közülük nem fogják megízlelni a halált, amíg meg nem látják őt az ő országában, nyilvánvalóan arra utalt, hogy látomást kapnak az országról, amit hárman közülük hat nappal később meg is kaptak. Péter is így értette, mert második levelének első fejezetében a „mi Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus országába” való bőséges belépésről beszél (11. vers). Ezt a dicsőséges reményt illetően néhány verssel később hozzáteszi: „Nem ravaszul kitalált meséknek hittünk, amikor közöltük veletek Urunk, Jézus Krisztus hatalmát és eljövételét [görögül: jelenlétét], hanem szemtanúi voltunk az ő fenségének. Mert ő Istentől, az Atyától kapott dicsőséget és tiszteletet, amikor ilyen hang hallatszott hozzá a dicsőséges dicsőségből: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm. És ezt a hangot, amely a mennyből jött, mi hallottuk, amikor vele voltunk a szent hegyen.” 2 Péter 1:16-18

Nyilvánvaló, hogy Péter, Jakab és János látomást kaptak Krisztus királyságáról, és jelentőségteljes, hogy ebben a látomásban Mózeset és Illést látták Jézussal együtt. (Máté 17:3). Ez volt az Úr módja arra, hogy elmondja, hogy az Illésről és „arról a prófétáról” szóló próféciák, aki „Mózeshez hasonló” lesz, valódi és teljes beteljesülést nyernek a Messiási királyságban. Más szentírások is feltárják, hogy ez Isten terve.

Amikor Péter, akit ez a látomás a királyságról inspirált, híres prédikációját tartotta „mindennek helyreállításának [görögül: helyreállítás] idejéről”, hozzátéve, hogy ezt „Isten minden szent prófétája mondotta a világ kezdete óta”, egyik bizonyító szöveggént idézte az Úr ígésétét, hogy fel fog emelni egy nagy prófétát, aki Mózeshez hasonló lesz. (Cselekedetek 3:20-22). Péter tehát megértette, hogy a Mózes második könyve 18:15-18-ban rögzített prófécia „mindennek helyreállításának idején” fog beteljesülni.

A Megdicsőülés hegyén Jézus azt mondta, hogy Illés „valóban eljön, és mindent helyreállít” (Máté 17:11). Ebben a kijelentésben Jézus Illés munkájának végső beteljesülésére utal az ő királysága idején, és az abból fakadó áldásokra a föld minden családjá számára.

Keresztelő János révén megkezdődött ez a munka, de őt a többség elutasította. Aztán Jézust is elutasították és megölték. Ez a munka a pünkösd óta a mai napig folytatódik, de azokat, akik az üzenetet hirdetik, szintén többenre elutasítják és üldözik. Csak akkor fog végre beteljesülni a megjövendölt Illés munkája, amikor Krisztus királysága hatalommal és dicsőséggel megalapul, ahogyan azt a megdicsőülés látomása olyan szemléletesen ábrázolja (). Akkor fogják helyreállítani Isten

parancsait a földön, és akkor fog az egész emberiség, megszabadulva Ádám ítéletétől, felébredni a halál álmából, és lehetőséget kapni arra, hogy visszanyerje emberi tökéletességét, és örökké éljen a helyreállított földön. János 5:28,29; Róma 5:18,19; 1 Korinthus 15:21,22

A királyság két fázisa

Egy másik szempontból is helyénvaló volt, hogy Mózes és Illés együtt jelenjenek meg Jézussal abban a csodálatos látomásban a királyságról. Mózes, mint törvényadó és próféta, és Illés, mint Izráel reformátora, méltó szimbólumai az ókori hűséges Isten szolgálóinak. Mindezek a hit hősei Isten képviselői voltak Krisztus első eljövetele előtti időkben. Ők tartották fenn az isteni igazságosság elveit egy bűnös világban, szenvedtek és meghaltak az igazságosságért. A világ azonban többnyire nem volt lenyűgözve jelenlétüktől és szolgálatuktól. Zsidók 11:1-40

A királyságban azonban más lesz a helyzet. Az ókori, hűséges Isten szolgálói akkor feltámadnak a halálból, és az isteni Krisztus emberi képviselői lesznek a királyság földi szakaszában (). Akkor jutalmul megláthatják, hogy az, amiért kiálltak, diadalmaskodik a földön. „Az a próféta”, Jézus, aki nagyobb Mózesnél, hatalmával és erejével eléri, hogy az Úr ismerete betöltse a földet, „mint a víz a

tengert”. (Ézsaiás 11:9; Habakuk 2:14). Akkor az igazak nem lesznek üldözve. Másrészt „elveszi az ő [Isten] népének gyalázatát” (Ézsaiás 25:8).

Isten Illést és reformációs munkáját használta arra, hogy szimbolizálja a bűnbánatra és a föld új Királyának, Krisztusnak az elfogadására való felhívást. Így Illést joggal tekinthetjük Krisztus munkájának szimbólumaként, a hűséges, győztes „kis nyájjal” együtt, az evangéliumi korszakban, halála előtt. Az elmúlt kétezer évben a világnak hirdetett, folyamatos bűnbánati és reformációs üzenet még nem fordította „az apák szívét a gyermekek felé, és a gyermekek szívét az apák felé”. E munka tényleges megvalósulása Krisztus királyságának hatalmában és nagy dicsőségében való megalapítására vár. Milyen szépen mutatja ezt Illés megjelenése Jézussal a királyság látomásában.

Az eredeti Illés élményeiben egyedülálló volt az a tény, hogy szolgálatának végén felemelkedett a földről. Bár valójában nem ment fel a mennybe (), élménye könnyen sugallja és szimbolizálja azt aényt, hogy a nagyobb Illés-osztály, miután bizonyította hűségét az evangélium tanúságtételében, függetlenül az áratól, a feltámadásban mennyei dicsőségre emelkedik, hogy Jézussal együtt részt vegyen dicsőséges

királyságának szellemi szakaszában. Róma 8:16,17; 2 Timóteus 2:11,12; Jelenések 20:6

A megdicsőülés látomásában csodálatos ábrázolást kapunk a Messiási királyság földi és szellemi szakaszairól, amelyben Jézus maga lesz a legfőbb Fej és Uralkodó, a „királyok Királya és az urak Ura”. (Jelenések 19:16). A királyságon keresztül fog végre teljes mértékben és örökre megvalósulni az Illés munkája, amely a világot Istennel való kibékítésére irányul. E munka befejeztével, Krisztus ezeréves uralkodását követően, a királyság átadásra kerül a Mennyei Atyának, hogy ő lehessen „minden mindenben”. Jelenések 20:6-15; 1 Korinthus 15:25-28